

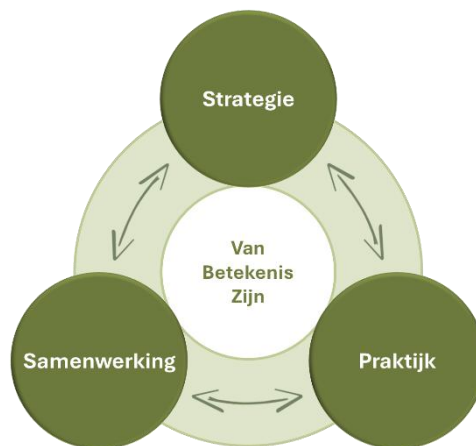
InVerbindingZijn

Werkvormen

OntWikkelWijze VerbindingsKaarten

Voor betekenisvolle ontwikkeling van individuen,
teams en organisaties

Voor alle domeinen van de OntWikkelWijze

Voor teams en groepen

1. Van Betekenis Zijn – Lucht

Waarom doen we dit? | De Bezieling

Doel

Stil staan bij **waarom het werk ertoe doet**, voor wie, en dit vertalen naar een **gedeelde bedoeling of missie**.

Element – Lucht

Lucht staat voor visie, inspiratie en richting. Het verbindt hoofd, hart en handen en brengt het gesprek terug naar de bedoeling.

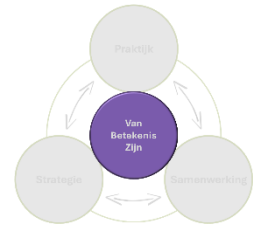
Werkvorm – Teamvariant (6–12 personen)

Titel: Gezamenlijke missie in beeld

(oefening uit het boekje)

Benodigd

- Alle verbindingskaarten
- Flip-over of muur
- Stiften

Werkwijze

1. Leg alle kaarten open op tafel.
2. Stel de vraag:
*“Kies een foto die laat zien waar jij graag betekenis aan wilt geven.
Een beeld dat weergeeft wanneer jij een fijne dag hebt, omdat je vanuit je hart bijdraagt.”*

Wanneer je dezelfde kaart wenst als een collega, dan is dit prima en vertel je beiden je eigen verhaal bij de gekozen foto.
3. Iedereen checkt in en licht kort de gekozen kaart toe.
 - De procesbegeleider schrijft kernwoorden op de flip-over.
 - Er wordt **niet gereageerd** op elkaar.
4. Kijk samen naar de opbrengst:
 - Welke woorden springen eruit?
 - Wat valt op?
 - Welke bedoeling verbindt ons?
5. Iedereen gaat staan.
 - Kies samen **maximaal zes kaarten** die de gezamenlijke missie verbeelden.
 - Laat deelnemers motiveren en kom in dialoog tot een keuze.
6. Maak een foto van de zes kaarten.
 - Twee deelnemers vertalen de kernwoorden naar een **korte, gezamenlijke missie**.

Afronding & borging

- Bespreek hoe deze missie past bij de missie en visie van de organisatie.
- Hang de missie zichtbaar op.
- Pak deze erbij bij dilemma's, besluiten of casuïstiek.

Opbrengst

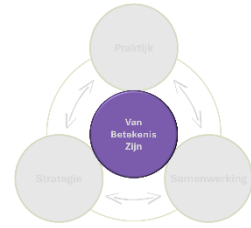
- Visuele missie (foto van kaarten)
 - Gezamenlijke missiezin
-

Werkvorm – Grote groep variant (20–100+ personen)

Titel: Waar doen wij dit voor? – betekenis zichtbaar maken

Benodigd

- Kaarten per tafel (4–6 personen)
- Grote vellen / flap-over per tafel

Werkwijze

1. Tafels van 4–6 personen.
2. Individueel:
“Kies een kaart die laat zien waar jij betekenis aan wilt geven in je werk.”
3. Deelronde aan tafel: iedereen licht kort toe.
4. Tafelopdracht:
 - Verzamel **5 kernwoorden** die voor deze tafel de betekenis samenvatten.
 - Kies **1 kaart** die dit het beste verbeeldt.
5. Plenair:
 - Elke tafel deelt kaart + kernwoorden.
 - Begeleider clustert woorden zichtbaar in een woordenwolk.
 - Maak 1 gezamenlijke foto van de kaarten
6. Afsluitvraag plenair:
“Wat willen wij dat anderen van ons merken?”

Opbrengst

- Overkoepelende woordenwolk van betekenis
 -
 - Input voor missie, koers of verhaal
 - Visuele missie
-

2. Strategie – Vuur

Wat spreken we met elkaar af? | De Vonk

Doel

Gezamenlijke richting en focus verhelderen en vertalen naar **duidelijke keuzes**.

Element – Vuur

Vuur staat voor energie, ambitie en besluitkracht. Het zet inspiratie om in richting en afspraken.

Werkvorm – Teamvariant (6–12 personen)

Titel: Beelden geven richting

Werkwijze

1. Leg alle kaarten open.
2. Vraag:
“Kies een kaart die laat zien waar wij naartoe werken.”
3. Iedereen deelt kort waarom deze kaart.
4. Verzamel kernwoorden en patronen.
5. Verdiep met strategie-vragen (bijv.):
 - Welke keuze stellen we uit?
 - Wat moeten we blijven doen en wat stoppen?
 - Wat vraagt dit moment van ons?
6. Formuleer samen:
 - Maximaal **3 strategische keuzes**
 - 1 focuszin voor “nu”

Opbrengst

- Heldere focus
 - Concrete strategische keuzes
-

Werkvorm – Grote groep variant (20–100+ personen)

Titel: Strategische richting in beeld

Werkwijze

1. Tafels van 5–7 personen.
2. Individueel: kies een kaart bij
“Waar werken wij naartoe?”
3. Deelronde aan tafel.
4. Tafelopdracht:
 - Formuleer **1 strategische keuze**
 - Formuleer **1 ding dat we beter kunnen stoppen**
5. Plenair ophalen en clusteren.
6. Afsluiten met gezamenlijke focusvraag:
“Wat vraagt deze richting vandaag van ons handelen?”

Opbrengst

- Gedragen strategische keuzes
 - Heldere focus voor de organisatie
-

3. Praktijk – Aarde

Hoe maken we het waar? | Het Fundament

Doel

Strategie en betekenis vertalen naar **concreet gedrag en haalbare acties**.

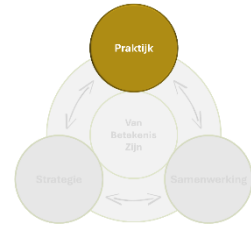
Element – Aarde

Aarde zorgt dat plannen landen in de praktijk. Het gaat over doen, leren en bijstellen.

Werkvorm – Teamvariant (6–12 personen)

Titel: Van beeld naar actie

Werkwijze

1. Start met één gekozen strategische kaart en kies een *nieuwe kaart die laat zien waar wij nu staan.*
2. Vraag:
Wat vraagt het om van de huidige situatie naar de toekomstige situatie te komen
3. Iedereen kiest een volgende kaart bij:
“Wat kan ik vandaag of deze week concreet doen?”
4. Bespreek in tweetallen:
 - Wat ga ik anders doen?
 - Wat helpt mij dit ook echt te doen?
5. Noteer per persoon of team één kleine actie.

Opbrengst

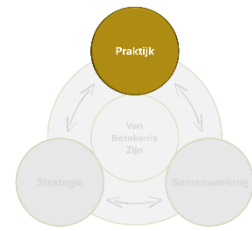
- Concrete, haalbare acties
 - Eigenaarschap
-

Werkvorm – Grote groep variant (20–100+ personen)

Titel: Kleine stappen, groot effect

Werkwijze

1. Tafels van 4–6 personen.
2. Kies samen één praktijkkaart bij:
“Wat is één kleine stap die we kunnen zetten?”
3. Tafelopdracht:
 - Formuleer **1 concrete actie**
 - Benoem wie en wanneer
4. Plenair: korte oogst per tafel.

Opbrengst

- Actie-overzicht
 - Praktische vervolgstappen
-

4. Samenwerking – Water

Hoe werken we samen? | De Stroom

Doel

Samenwerking, openheid en veiligheid versterken en vertalen naar **heldere afspraken**.

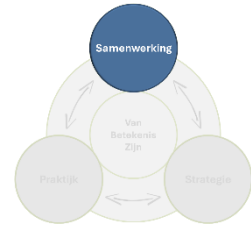
Element – Water

Water verbindt mensen. Het gaat over luisteren, afstemmen en samendragen.

Werkvorm – Teamvariant (6–12 personen)

Titel: Zien en gezien worden

Werkwijze

1. Iedereen kiest een kaart bij:
“Hoe ervaar ik de samenwerking nu?”
“Hoe benut ik de onderlinge verschillen?”
2. Kies een tweede kaart bij:
“Wat heb ik nodig om beter samen te werken?” *“Wat heb ik nodig om de onderlinge verschillen beter te benutten?”*
3. Deelronde zonder discussie.
4. Vertaal opbrengst naar:
 - Maximaal **3 samenwerkafspraken**
5. Afsluitvraag:
“Wat hebben wij van elkaar nodig om dit vast te houden?”

Opbrengst

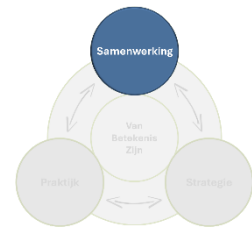
- Inzicht in behoeften
 - Concrete samenwerkafspraken
-

Werkvorm – Grote groep variant (20–100+ personen)

Titel: Samenwerking in beweging

Werkwijze

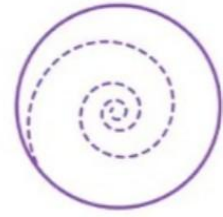
1. Tafels van 5–7 personen.
2. Individueel: kies een kaart bij
“Wat helpt onze samenwerking?”
3. Deelronde.
4. Tafelopdracht:
 - Formuleer **1 afspraak** die samenwerking versterkt.
5. Plenair delen en bundelen.

Opbrengst

- Gedragen samenwerkprincipes
 - Versterkte verbinding
-

(Optioneel) Ether – In VerBinding

Is het kloppend en in balans?

Korte check-in of check-out

- Kies een kaart bij:
“Wat vraagt nu aandacht om in balans te blijven?”
- Kort delen, geen discussie.

Oefening 1 – Strategie in dialoog

“Wat spreken we met elkaar af?”

Domein: Strategie – Vuur

Duur: 30–45 minuten

Groepsgrootte: 4–16 personen

Benodigd:

- Alle kaarten met **strategie-vragen**
- Blanco kaarten + whiteboard markers

Doel

Samen onderzoeken waar **strategische helderheid nodig is**, welke keuzes gemaakt moeten worden en waar focus ontbreekt.

Werkwijze

1. Leg **alle strategie-kaarten** (met vragen) open op tafel.
2. Vorm tweetallen.
3. Elk tweetal kiest **één strategie-vraag** die hen op dit moment het meest aanspreekt, bijvoorbeeld:
 - *Welke keuze stellen we uit?*
 - *Waar besteden we veel tijd aan, maar levert het weinig op?*
 - *Wat moeten we blijven doen en wat kunnen we beter stoppen?*
4. Het tweetal gaat in gesprek over deze vraag en formuleert samen:
 - één scherp inzicht
 - één concrete strategische keuze of aandachtspunt
5. Dit schrijven zij op een **blanco kaart** (achterkant beschrijven).
6. Alle blanco kaarten worden plenair gedeeld en opgehangen/geclusterd.

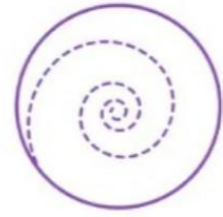
Verdiepende reflectie (plenair)

- Welke patronen zien we?
- Wat vraagt nu besluitvorming?
- Wat vraagt dit van leiderschap of eigenaarschap?

Opbrengst

- Concreet strategisch gesprek
 - Zichtbare keuzes en dilemma's
 - Input voor vervolg (jaarplan, A3, overlegstructuur)
-

Oefening 2 – Praktijk onder de loep

“Hoe maken we het waar?”

Domein: Praktijk – Aarde

Duur: 30 minuten

Groepsgrootte: 4–12 personen

Benodigd:

- Praktijk-vragenkaarten
- Blanco kaarten + markers

Doel

Inzicht krijgen in **wat werkt, wat schuurt en wat eenvoudiger kan** in het dagelijks werk.

Werkwijze

1. Leg alle **praktijk-vragenkaarten** open.
2. Laat iedere deelnemer **één vraag kiezen** die past bij zijn/haar dagelijkse praktijk.
3. In kleine groepjes (3–4 personen) deelt men:
 - waarom deze vraag raakt
 - wat er concreet speelt
4. De groep kiest **één vraag** die zij verder uitwerken.
5. Op een blanco kaart schrijven zij:
 - *Wat gaat goed?*
 - *Wat maakt het onnodig ingewikkeld?*
 - *Wat is één kleine stap die we kunnen zetten?*

Opbrengst

- Praktische verbeterpunten
 - Kleine, haalbare acties
 - Erkenning van wat al werkt
-

Oefening 3 – Betekenis in woorden brengen

“Waar doen we dit voor?”

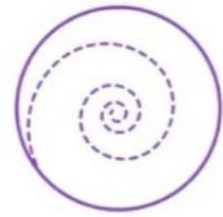
Domein: Van Betekenis Zijn – Lucht

Duur: 30–45 minuten

Groepsgrootte: 6–20 personen

Benodigd:

- Betekenis-vragenkaarten
- Blanco kaarten

Doel

Zingeving en bedoeling **bewust maken en delen**, voorbij de waan van de dag.

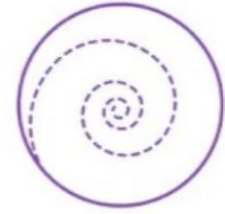
Werkwijze

1. Leg alle **betekenis-vragenkaarten** open.
2. Iedereen kiest één vraag die hem of haar raakt.
3. Individuele reflectie (2 minuten).
4. In tweetallen: delen wat deze vraag oproept.
5. Op een blanco kaart schrijft ieder een zin die begint met:
 - *“Voor mij is dit werk van betekenis omdat...”*
6. Deel (vrijwillig) plenair.

Opbrengst

- Persoonlijke verbinding met het werk
 - Herinnering aan het waarom
 - Verdieping van betrokkenheid
-

Oefening 4 – Complimentenkaartjes

“Zien en gezien worden”

Domein: Samenwerking – Water

Duur: 20–30 minuten

Groepsgrootte: 6–20 personen

Benodigd:

- Alle **fotokaarten met blanco achterkant**
- Whiteboard markers

Doel

Samenwerking versterken door **waardering expliciet te maken**, zichtbaar en blijvend.

Werkwijze

1. Leg alle fotokaarten met **blanco achterkant** open op tafel, met de **foto naar boven**.
2. Iedereen kiest **één foto voor zijn/haar buurvrouw of buurman**.
3. Op de achterkant schrijft men met een white-board marker of op een post-it (blijven de kaarten mooier) :
 - de **naam** van deze persoon
 - een **persoonlijk compliment**, gekoppeld aan wat de foto voor jou symboliseert in de samenwerking.
4. Vervolgens circuleren de kaarten door de groep.
 - Iedereen schrijft **op elke kaart** een kort compliment voor die persoon.
5. Wanneer alle kaarten zijn rondgegaan, krijgt iedereen **zijn of haar eigen kaart terug**.

Moment van verstilling

- Neem een paar minuten om de complimenten **in stilte te lezen** en binnen te laten komen.

Check-out

- In een ronde deelt ieder (kort):
 - hoe de complimenten binnenkomen
 - wat dit met hem of haar doet
 - wat dit betekent voor de samenwerking

Borging

- Iedereen maakt een **foto van de voorkant (beeld) en achterkant (complimenten)**.
- Zo blijven de complimenten altijd beschikbaar, ook digitaal.

Opbrengst

- Versterkt vertrouwen en verbinding
- Zichtbaar maken van kwaliteiten
- Positieve bedding voor samenwerking

✦ Deze oefening is bijzonder krachtig bij teams die hard werken, veel geven en weinig stilstaan bij wat ze voor elkaar betekenen.

Hoofdstuk: Korte instap-werkvormen

OntWikkelWijze VerbindingsKaarten

Doel van dit hoofdstuk

Deze korte instap-werkvormen zijn bedoeld om:

- een sessie **open en veilig te starten**
- snel **verbinding en reflectie** te creëren
- deelnemers te laten landen bij **betekenis, richting, praktijk of samenwerking**
- de overgang te maken naar een **verdiepende werkvorm** binnen één van de domeinen van de OntWikkelWijze

De werkvormen zijn **kort (5–15 minuten)**, laagdrempelig en inzetbaar:

- individueel
- in tweetallen
- in teams
- in grote groepen

Er is **geen juiste interpretatie** van een kaart. Het beeld is een uitnodiging tot onderzoek, reflectie en gesprek. De betekenis ontstaat in het moment, in de context en in de dialoog.

Wanneer gebruik je instap-werkvormen?

- Aan het **begin** van een sessie (landen en verbinden)
- Bij **spanningen of veel dynamiek**
- Als **overgang** naar een ander domein
- Wanneer je merkt dat mensen vooral in het hoofd zitten

Instap-werkvormen zorgen ervoor dat:

- mensen **gezien en gehoord** worden
 - gesprekken verdiepen zonder zwaar te worden
 - de OntWikkelWijze **voelbaar** wordt in het moment
-

1. Welk beeld spreekt jou aan?

Domein: Van Betekenis Zijn (Lucht) – ook inzetbaar bij alle andere domeinen

Duur: 5–10 minuten

Groepsgrootte: 2–20+

Doel

Deelnemers laten **landen**, verbinding maken met zichzelf en het gesprek openen vanuit beeld en gevoel.

Werkwijze

1. Leg de kaarten open (op tafel of op de grond).
2. Vraag:
“Kies een beeld dat jou op dit moment het meest aanspreekt.”
3. Laat deelnemers kort delen (plenair of in tweetallen):
 - Waarom spreekt dit beeld jou aan?
 - Wat zie je erin?
 - Welk gevoel roept het op?

Toepassing

- Check-in aan het begin van een bijeenkomst
- Start van coaching of teamgesprek
- Warming-up voor een verdiepende werkvorm

Tip voor de begeleider

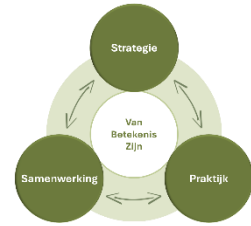
Stel open vragen en **luister zonder te duiden of te interpreteren**. Het verhaal van de ander staat centraal.

2. Wat vind jij echt belangrijk?

Domein: Van Betekenis Zijn (Lucht)

Duur: 10–15 minuten

Groepsgrootte: 2–12 (kan ook in subgroepen bij grote groepen)

Doel

Stil staan bij **persoonlijke waarden, drijfveren en zingeving**, en deze verbinden aan werk of samenwerking.

Werkwijze

1. Leg alle kaarten open.
2. Kies vooraf een thema of vraag, bijvoorbeeld:
 - Wat vind jij in je werk het allerbelangrijkst?
 - Waar wil jij verschil maken?
3. Vraag iedere deelnemer een kaart te kiezen die dit thema verbeeldt.
4. Delen in de groep of in tweetallen:
 - Wat zie je in het beeld?
 - Waarom past dit bij wat jij belangrijk vindt?

Toepassing

- Coaching en intervisie
- Teamontwikkeling
- Start van een betekenis- of missiesessie

Variatie (werk gerelateerd)

Koppel de opbrengst aan cliënten, leerlingen, bewoners of collega's:

“Wat merken zij hiervan in ons dagelijks werk?”

3. Eén woord – één beeld

Domein: Alle domeinen (Lucht, Vuur, Aarde, Water)

Duur: 5 minuten

Groepsgrootte: 6–30+

Doel

Snel een **collectieve sfeer, focus of onderstroom** zichtbaar maken.

Werkwijze

1. Iedereen kiest een kaart bij een korte vraag, passend bij het domein:
 - Lucht: “*Waar doen we dit voor?*”
 - Vuur: “*Waar werken we naartoe?*”
 - Aarde: “*Wat vraagt nu actie?*”
 - Water: “*Wat speelt er in onze samenwerking?*”
2. Vraag iedereen om **één woord** te noemen bij de gekozen kaart.
3. De begeleider schrijft de woorden zichtbaar op.

Toepassing

- Start van een sessie
 - Overgang naar strategie-, praktijk- of samenwerkingsgesprek
 - Temperatuurmetering in een grote groep
-

4. Check-in in tweetallen

Domein: Samenwerking (Water)

Duur: 5–10 minuten

Groepsgrootte: 6–100+

Doel

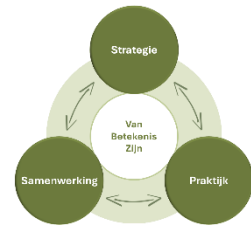
Veilig en persoonlijk inchecken, zonder dat het meteen plenair hoeft.

Werkwijze

1. Vorm tweetallen.
2. Laat ieder een kaart kiezen bij de vraag:
“Hoe zit jij er vandaag bij?”
3. Om de beurt:
 - De één vertelt
 - De ander luistert (zonder reactie of advies)
4. Wissel na 2–3 minuten.

Toepassing

- Grote groepen
- Teams waarin veiligheid aandacht vraagt
- Start van een intensieve bijeenkomst

5. Van kaart naar intentie

Domein: Praktijk (Aarde)

Duur: 10 minuten

Groepsgrootte: 4–12 (of tafels bij grote groep)

Doel

De overgang maken van reflectie naar **bewuste intentie** voor het vervolg van de sessie.

Werkwijze

1. Laat deelnemers een kaart kiezen bij:
“Wat wil ik vandaag bewust meenemen in deze bijeenkomst?”
2. Laat iedereen één zin formuleren:
 - “Vandaag wil ik...”
3. Deel plenair of in kleine groepen.

Toepassing

- Brug tussen betekenis/strategie en actie
 - Voorafgaand aan een verdiepende werkvorm
-